

„Živite skromno — Zvesto izpolnjujte svojo vsakodnevno dolžnost — Navzemite se duha služnosti in službe v vaših družinah, v vašem poklicu in povsod, kjer živite. Le tako se kuje velika domovina. Samo ako vi hočete, se bo Francija obnovila.“
Petafrancoski mladinci

NOVINE

SLOVENSKE KRAJINE

Izhajajo vsak četrtek za sledečo nedeljo

Letna naročnina:
na posamezni naslov
30 Din, na skupni 24 Din,
za inozemstvo 72 Din,
z Marijinim L. 100 Din,
za Ameriko 3 dolare
Štev. položnice 11-806
Uredništvo v Lendavi
Uprava v Črensovcih

Nova Evropa

Vedno pogostejše slišimo te besede iz ust odličnih državnikov. Mnogo govorijo o novem redu, ki mora zamenjati sedanji nered in ustvariti srečnejšo Evropo in boljši svet.

Tudi predsednik naše vlade je že pretekli mesec napovedal gospodarske in družabne preosnove v naši državi. Nauk o zlati podlagi velja danes le toliko, v kolikor je gospodarska delavnost države močna. Razdelitev dobrin mora biti pravičnejša. Po vzgledu drugih držav naša vlada izdeluje načrt za nov red.

Pred kratkim se je tudi Francija odločila za novo pot in v ta namen že izglasovala novo ustavo, v kateri je poseben poudarek na avtoriteti in disciplini. Tista Francija, kjer so razne stranke tako grdo izrabljale krilatice o svobodi, da je III. republika v 70 letih imela okrog 110 vlad. Potrebna je decentralizacija: naravne združbe družine, občine, posameznih stanov in zgodovinskih pokrajin so pred državo, zato država ne sme ovi-rati njihovih naravnih pravic, ampak jih le urejevati v smislu obče blaginje ter razsojati spore. Ne sme več biti vodilo „čim manj delati in čim več zaslužiti“, ampak delo mora zopet biti postavljeno na svoje pravično vzvišeno mesto. Štrajki se morajo umakniti z dnevnega reda, saj so jih ravno francoski komunisti v rekordnem številu uporabljali in s tem slabili moralno delavstva. Francoska vlada pravilno sklepa, da bo po tej vojni ves svet in posebej Evropa dobila novo lice: že se kažejo obrisi novega enotnega celinskega gospodarstva, v katerem bodo posamezne države morale zavzeti njim primerna mesta. Francija pri tem računa, da bo upoštevana predvsem kot poljedelska država; kar se pa industrije tiče, bo proizvajala predvsem blago visoke kakovosti.

Francija postaja zmerno avtoritarna republika, ki ima še največ sličnega s predsedniškim režimom severno-ameriških držav. Mogoče se Evropa sploh bliža neki obliki združenih držav, kakor so o tem pisali znani grof Coudenhove Calergi in drugi, pa se zdaj z neko bliskovito naglico vse uresničuje, na svoj način.

Vsak velik pretres človeške družbe rodi velike učinke. Svetovna vojna 1914/18 je rodila vzrok narodnih držav, čeprav ne povsod v idealni obliki. Na družabnem polju pa ni imela globljih posledic, vsaj dobrih ne, saj je mogočno zavladal gospodarski liberalizem in z njim zvezan nesrečni kapitalizem. Nauka o izvirnem grehu, o zatemnitvi razuma in nagnjenosti volje k slabemu niso hoteli priznati. Menili so, da je človek po naravi dober in mu je treba pustiti vso svobodo, da razvija svoje zmožnosti, pa se bo kar na lepem rodil boljši svetovni red. Življenje je s kruto resničnostjo dokazalo, da temu ni tako. Liberalizem je rodil še hujši materialistični marksizem, ki poedinca kot kolesce v stroju družbe popolnoma podreja družbi in ne priznava njegovega duhovnega pozvanja.

Saj ni važno, ali imenujemo stanje človeške narave posledico izvirnega greha, ali kako drugače; gre za resničnost dejstva, ki ga bo življenje vedno znova in znova potrdilo.

Gotovo je, da krščanstvo najboljše uči zlato sredino med liberalizmom, ki preveč svobode daje in marksističnim kolektivizmom, ki preveč svobode jemlje. Voditelji katoliškega krščanstva so s svojimi znamenitimi krožnicami pokazali svetlo pot iz sodobne zmede: papež Leon XIII. „*Reverentissimum*“ in Pij XI. „*Quadragesimo anno*“.

Važna izjava ministra dr. Korošca

9. julija je prineslo glasilo fašistične stranke „*Popolo d'Italia*“ od svojega stalnega beograjskega dopisnika Corada Sofija izjavo, ki mu jo je dal prosvetni minister dr. Anton Korošec. Dopisnik je ministru dr. Korošču postavil tole vprašanje:

Z ozirom na to, da ste bili član one vlade v času, ko je bilo izvedeno zbližanje med državama ovisčica in Jugoslavijo, kako si, gospod minister, zamišljate nadaljni razvoj odnosov med Jugoslavijo na eni ter Italijo in Nemčijo na drugi strani, zlasti po naj-novejših dogodkih na svetu.

Z Italijo smo bili od prvega početka naše države Jugoslavije neposredni sosedje in mislim, dobri sosedje. Niti za časa sankcij v ab-sinski vojni ni bilo pritožb proti praktičnemu zadržanju Jugoslavije, ki je šlo v korist Italije. Kot najboljši dokaz temu je dejstvo, da so se vprav na tem mogli uresničiti oni pristrčni odnosi med Italijo in Jugoslavijo, ki trajajo še danes in ki bodo, kakor vsi Jugoslovani želimo, ostali tudi v bodoče. Za časa španske državljanske vojne so bile naše simpatije na strani Italije in Nemčije.

Naše gospodarske zveze z Italijo se razvijajo najpovoljnejše ter se z vsakim dnevom razširjajo. Medsebojne kulturne vezi naše države z Italijo so mlade, toda seme je padlo na rodovitno in dobro zemljo. Notranji razvoj Italije in njene gospodarske, socialne in kulturne reforme smo spremljali z velikim razumevanjem in videli, koliko so pripomogle k moči in veličini Italije.

Z Nemčijo vse do priključitve Avstrije nismo bili neposredni sosed, toda knjižnice številnih naših ljudi so bile polne nemških knjig in slik. Odkar smo neposredni sosed, smo storili vse, da pridemo do iskrenih odnosov med nami, odnosov za katere je bila dana najboljša podlaga v naših gospodarskih in kulturnih zvezah. Čeprav so razne tajne sile delale proti temu prizadevanju, vendar moremo z zadovoljstvom ugotoviti, da so naši odnosi z Nemčijo zelo dobri in prijateljski.

Te zgoraj podane odnose Jugoslavije na eni ter Italije in Nemčije na drugi strani si bomo prizadevali z največjo skrbnostjo negovati, poglobiti in razširiti.

Na vprašanje dopisnika: „Kako gledate na nadaljno evolucijo položaja na Balkanu in v Podonavju, gospod minister, in ali verujete, da se bodo spori med narodi v tem delu Evrope rešili po sporazumu?“ Minister dr. Korošec je odgovoril:

Vprašate me, kako gledam na nadaljno evolucijo položaja na Balkanu in Podonavju. Že sama beseda evolucija vsebuje pojem mirnega razvoja z razliko od revolucije ali vojaškega posredovanja. Kakor vi, tako tudi jaz želim mirne evolucije položaja na Balkanu in v Podonavju.

Gigantski razvoj tehnike je tako-rekoč ves človeški rod povezal v tesno skupnost. Pravo sožitje v tej skupnosti bo mogoče le na podlagi tako žive vere, kakor je vladala med prvimi kristjani, o katerih je zapisano: „Množica teh, ki so verovali, je bila enega srca in duha; tudi nihče ni govoril, da je kaj takega, kar je imel, njegovega, ampak jim je bilo vse skupno.“ To so bila junaška dela ljubezni do bližnjega. Takih tudi naš čas potrebuje, saj je blagopokojni nadškof Jeglič v slovo povedal: „Velik je naš čas!“

Jugoslavija živi z vsemi narodi v miru in prijateljstvu in nima niti želje niti razlogov, da bi to stališče spreminila. Ozračje v katerem žive države Balkana in Podonavja, je eminentno prijateljsko. To ozračje moramo s skupnimi prizadevanji ohraniti in se potem nimamo bati niti sporov niti nesporazumov. V takšnem ozračju se morejo rešiti vsa vprašanja ter moremo priti do še tesnejšega zbližanja med balkanskimi in podonavskimi narodi.

Na nadaljne vprašanje dopisnika: „Ali se bodo napovedane socialne in druge reforme kakor tudi akcija jugoslovanske vlade proti masonom in drugim podtalnim elementom izvajale tudi na področju prosvetne politike,“ je minister dr. Korošec odgovoril:

Verjeti mi morate, da nisem prišel v prosvetno ministrstvo samo zaradi tega, da bi nastavljal učitelje in profesorje. Vi dobro poznate moje programatično stališče, in samo to želim povedati, da bom storil vse, kar je v korist naše narodne dinastije in naše domovine.

Besedilo nove francoske ustave

Na podlagi ustavnega zakona od 10. julija 1940 predpisuje sledeče:

Čl. 1. Francoski državni poglavar ima polno upravno oblast. Postavlja in odstavlja ministre in državne tajnike, ki so odgovorni edino njemu.

Čl. 2. Državni poglavar vrši zakonodajno oblast z ministrskim svetom in sicer:

a) do sestave novih predstavniških teles in

b) na isti način in edino na podlagi svojega sklepa tudi po sestavi teh teles za primer težke notranje krize. V tem zadnjem primeru ima državni poglavar vse pravice, da tudi sam predpisuje vse odredbe proračunskega ali davčnega značaja.

Čl. 3. Državni poglavar objavlja zakone in skrbi za njihovo izvedbo.

Čl. 4. Državni poglavar postavlja vse civilne in vojaške uslužbenice, v kolikor za nekatere izmed njih z zakonom ne bo določen drug način nastavljanja.

Čl. 5. Poleg tega poveljuje in razpolaga drž. poglavar z državno oboroženo silo.

Čl. 6. Državni poglavar ima pravico izdajati pomilostitve in amnestije.

Čl. 7. Izredni poslaniki in veleposlaniki tujih držav so akreditirani pri državnem poglavarju. Državni poglavar sklepa in odobrava mednarodne pogodbe.

Čl. 8. Državni poglavar ima pravico objaviti obsedno stanje v enem ali v več delih državnega ozemlja.

Čl. 9. Državni poglavar nima pravice napovedovati vojne brez predhodnega soglasja zakonodajnih teles.

Čl. 10. S tem se ukinjajo vse odredbe ustavnih zakonov od 24. in 25. februarja 1875, ki se ne skladajo z odredbami tega ustavnega akta.

Četrtega dne po prihodu Nemcev v Pariz se je prvič pojavil na ulicah francoski časopis. S čudnim naslovom: „*La Victoire*“ (slovenski „zmaga“) in s podnaslovom „*Revizionistični dnevnik, organ avtoritarne republike*“.

Le malokateri Parižan je do tega trenutka vedel, da kak tak list sploh izhaja v Parizu. Čez celo prvo stran je stalo z velikimi črkami: „Dan bridkosti in žalosti“. Ljudje so se topli za list, ker je vsakega zanimalo, kaj

Na zadnje dopisnikovo vprašanje: „V kakšno smer in na kakšen način bi bilo treba poglobiti kulturne zveze med Italijo in Jugoslavijo,“ je minister dejal:

„Sto načinov je, kako se morejo poglobiti kulturne vezi med Italijo in Jugoslavijo. Realno življenje nam bo dalo prilike, ki jih ne bomo zamudili. Toda dvoje se mi zdi kot važen predpogoj:

1. Težje je ustvariti globlje kulturne vezi, če ne obvladamo italijanskega jezika;

2. če obstoje iskrene in vsestranske simpatije med jugoslovanskim in italijanskim narodom, morajo obstojati in se morejo poglobljati tudi kulturne vezi. S tem pa je že označena smer mojega dela.“

Jugoslovanski učitelji so bili sprejeti pri dr. Korošču, ki je kazal veliko razumevanje za njihove zahteve, zlasti za gmotne. Učiteljska glasila izražajo prepričanje, da bo dr. Korošec upošteval njihove želje.

Jim v teh časih poreče francoski list. In tu so brali Francozi:

„Sedaj smo na tem, da bomo morali plačati 60 let razkristjanjevanja, zatiranja rojstev, materializma in politične anarhije.“

Drago bomo morali plačati zmote in zločine velike naše revolucije 1789 — 1793. Na Marni so nam še pomagali naši svetniki: sv. Genovefa, sv. Ludvik, sv. Ivana in naša Gospa Pariška. Božja previdnost nam je podarila še 25 let, da popravimo svoje zablode. Toda mi smo se vrnili nazaj k svobodomiselnosti, materializmu, k moralni anarhiji, politično pa k ljudski fronti. Igrali smo se z božjo dobroto in božjo Previdnostjo. In sedaj, kdaj nam bo Gospod dal, da bo zopet vstala Francija?“

Po drugih državah

Predsednik Češke-Moravske Dr. Hacha je 12. julija obhajal svoj 68. rojstni dan. Tako nemški protektor minister von Neurath kakor mnogi češki odličniki so mu ob tej priliki čestitali.

Švica se duhovno obnavlja. Švicarska zvezna vlada je izdala oklic na ljudstvo, v katerem poudarja, da se bo moralo poljedelstvo, industrija, trgovina in obrt na novo orientirati. Pripravlja se preureditev države v korporativnem (stanovskem) smislu. Preorientirati pa se morajo tudi ljudje: ne več brbljati, marveč misliti; ne več razpravljati, marveč delati. Ne bo več zadostovalo dajati miloščine, marveč bodo morali dati tudi od tega, kar kdo smatra sebi za potrebno. Bolj kot na sebe bodo morali misliti na druge. Osebnost, strankarska in pokrajinska nasprotja morajo izginiti ter se združiti v skupni vrhovni narodni in državni interes.

Verska akcija v Grčiji. Pravoslavni Grki posnemajo delo Kat. akcije. „*Apostolska služba*“ deluje zlasti po večjih mestih. Izdaja poseben list v 20.000 iztisih. V njenem programu je razširjenje božje besede, versko poučevanje otrok, skrb za delavce, vplivanje na takšne, ki se še niso dokopali do spoznanja resnice, utrjevanje dijakov v veri in izvrševanje dobrih del. — Druga organizacija pod naslovom „*življenje*“ pa širi češčenje Matere božje ter hoče versko preurediti družine po vzoru Svete družine.

Nedela

po Risalaj deseta

Tisti čas je pravo Jezuš nikim, ki so se v sebi vupali kak pravični, i druge so zametavali, priliko eto: Dva človeka sta gori šla vu cerkev, ka bi molila; eden farizej, i te drugi cestinar. Farizej stoječi je etak v sebi molo: Bog, hvalo ti dajem, ka sam ne, kak drugi ljudje, zgrablivci, krivični, lotri, kak je i ete cestinar. Postim se dvakrat v tjedni, desetino davam od vsega, s kem ladam. I cestinar ozdaleč stoječi, ne je šteo niti oči na nebo podignoti, nego se je bio v prsi svoje, govoreči: Bog, bojd milostiven meni grešniki. Velim vam, doli je šo ete opravičen vu hižo svojo, on pa ne; ar vsaki, ki se zvisi, ponizi se; i ki se ponizi, zvisi se. (Lukač 18, 9—14).

Gospod graja gizdavoga farizeja, hvali pa ponižnoga cestninarja.

Jezuš je vzor ponižnosti v vsem svojem življenju.

Vsakša skrivnost, štero izvrši, vsakši položaj, v šteroga se prostovolno vda, svedoči, kak silno lubi ponižanje.

Rodi se v štalici, jaslice so njegova zibelka. Pri obrezavanju dobi znak grešnika. On, vsemogočni Bog, beži pred preganjanjem slabotnoga človeka v Egipt. Skoro celo življenje prežive v hiži siromaškega delavca, sv. Jožefa. Sam dela kak težak i v znoji obraza jej svoj krüh. Sunce ga že i peče na njegovih potih, trpi lakoto i žejo. Pregarjajo i zaničujejo ga kak grešnika.

Če ga što hvali kak dobroga učenika, on ga hladno zavrne: „Bog sam je dober.“ Če napravi čudež, prepove od toga govoriti. Če ga ščejo postaviti za kralja, te zbeži.

Ta ponižnost je rasla i dosegla svoj višek v časi njegovoga trpljenja. Pere svojim učencem — tudi Judeži — noge, dá se kak razbojnik zgrabiti, vlačiti sempatá i mučijo ga najpokvarjenejši ljudje. Tü se kaže kak moža bolečin, kak človeka, šteroga je Bog ponižao i vdaro, kak zadnjega človeka.

Velika je bila Gospodova ponižnost v včlovečenju, še večje je bilo ponižanje na križi, a največje je v sv. Rešnom Teli na oltari.

V jaslicah i na križi je bila vendarle vidna njegova človeška narava, iz štere je še vedno odsevala boža narava. Tü se pa boža i človeška narava skrivleta pod podobov krüha. Sv. Jožef je morao samo ednok bežati ž njim v Egipt, a v sv. hoštiji so ga že krščanske vlade i krščanska ljudstva iz jezero i jezero cerkev pregnali.

Na križi so ga sramotili židovje i pogani, tü ga sramoti nešteto kristjanov.

Zakaj nam Zveličar s celim svojim življenjem neprenehoma govori o ponižnosti?

Zato, ar je ves svet pogreznjeni v gizdost i napuh, pa da bi se popravilo i približao ponižnomi Zveličari.

Papež o božičnih darovih

In k Bogu, usmiljenemu in vsemogočnemu, častiti bratje in ljubljene sinovi, dvigujemo svoj pogled in svojo prošnjo, kot najboljši in najuspešnejši izraz Naše hvaležnosti za vašo gorečo božična voščila, ki so tudi molitev, dvignjena k nebeskemu Očetu, „od katerega prihaja največja milost in vsako popolno darilo“ (Jak. 1, 17). Najstori On, da bo v tej skupni prošnji pri jaslicah Njegovega edinorojenega Sina, ki se je učlovečil in živel med nami, vsakdo izmed vas prejel tisto „dobro, obilno, zvrhano in prekipjavajočo mero“ božičnega veselja, ki ga more razširjati le On. Tako boste mogli, okrepljeni in potolaženi v tolikem veselju, kot Kristusovi vojaki hrabro in moško nadaljevati svojo pot preko puščave zemeljskega življenja do tistega zahoda, v katerem bo pred vašim hrepenečim pogledom v zarji večnosti zablestela Gospodova gora, ko se bo v vsakem izmed vas, prerojenih k novemu življenju neprenehljivega veselja, izpolnila božična prošnja Cerkve, „da bomo tvojega Edinorojenega, ki ga veseli sprejemamo kot

zveličarja, nekoč tudi z zaupanjem videli prihajati kot sodnika.“ (Prošnja na božični večer.)

Toda v tej uri, ko nam božični večer naklanja sladko veselje vaše prisotnosti, se meša z veseljem in se oživlja v Nas, in brez dvoma prav tako tudi v vas, otožni spomin na Našega slavnega predsednika svetega spomina (ki se ga je naš častiti brat kardinal dekan tako pobožno spominjal) in na njegove besede, izrečene šele pred letom dni. Te nepozabne besede, slovesne in resne, prdirajoče iz globine njegovega očetovskega srca, ki ste jih poslušali z Nami vred, potrti od žalosti, kakor „Zdaj odpuščaš“ svetega starca Simeona, te besede so odmevale v tej palači pred istim praznikom kot danes, obtežene s slutnjami, da ne rečemo, s preroško vizijo o bližajoči se nesreči. To so bile besede prosečih opominov, junaškega žrtvovanja samega sebe in njih ognjevitvi zvoki še danes prešinjajo naše duše.

(Dalje.)

Božični nagovor Pija XII.

Zanimivo odkritje

Arheološka odprava sovjetske akademije znanosti je odkrila v Armeniji, ne daleč od Garnije, ruševine rimske utrdbe iz prvega stoletja po Kristusu. V tej utrdbi je bil sedež rimske garnizije, nekaj časa pa tudi prestolnica kralja Mitridata. V bližini

utrdbe so odkrili ruševine rimske cerkve iz drugega stoletja, edine v Sovjetski Rusiji, katere zidovi so iz bazalta. Ornamenti na stropu so popolnoma ohranjeni in predstavljajo zanimivo kombinacijo rimske in armenske umetnosti.

Novi blaženi

Nedavno je papež Pij XII. proglasil za blaženega častitega božjega služabnika kapucinskega brata Ignacija, ki je bil rojen leta 1701. v vasi Lakoni na otoku Sardiniji iz uboge kmečke rodbine, in sicer kot drugi izmed deveterice bratov in sester. Star 20 let je stopil v kapucinski red, v katerem je dolgo vrsto let z bisago čez ramo in s palico v roki hodil po vaseh in trgih, proseč miloščine za svoje samostanske brate. Umril je dne 12. maja 1781. — Za blaženo je bila proglašena tudi častita služabnica božja — po rodu Italijanka, umrla l. 1855. — Marija pl. Rosa, ustanoviteljica družbe Služabnic usmiljenja, katere tudi v naši državi na več krajih uspešno delujejo v krščanski vzgoji ženske mladine. — Kmalu se bo tudi začela razprava o prvem primeru kanonizacije mučenika iz državljanske vojne v Španiji. V tej vojni in tudi v dobi, ko se je vojna pripravljala, je veliko število ljudi, zlasti duhovniki in redovniki, umrlo mučeniške smrti. Med njimi je zlasti zaslovelo ime barcelonskega škofa Manuela y Almandos, ki so ga brezbožni komunisti umorili iz sovraštva do vere in Cerkve, preden smo Francove čete zasedle Barcelono. Sedaj se bo začela razprava o tem, da se ta mučeniški škof proglasi za blaženega.

Naši stiki z drugimi državami in narodi

z Rusijo

Sovjetski poslanik na našem dvoru je v petek 12. julija prišel s svojim spremstvom v Ljubljano ter se nastanil v hotelu Union. Dopoldne se je od tu odpeljal na Gorenjsko, kjer je bil na gradu Brdo pri Kranju sprejet v avdijenco pri knezu namestniku Pavlu, kateremu je izročil svoje poverilne listine. Nato se je vrnil v Ljubljano ter se popoldne odpeljal na Bled in v Bohinj, nakar se je zvečer vrnil v Beograd.

z Bolgarijo

Na povabilo Glavne zveze bolgarskih kmetijskih zadrug se je udeležil kongresa omenjene zveze v Sofiji naš gradbeni minister Dr. Krek in bivši minister Gjorgjevič. Spremljali so ju: načelnik ministrstva za telesno vzgojo, glavni tajnik Industrijske zbornice in Glavne zadružne zveze. Na kongresu sta govorila tudi oba naša ministra. Prečitana je bila pozdravna brzojavka ministra Dr. Korošca. Dr. Krek je bil sprejet v avdijenci pri bolgarskem kralju Borisu. — Dr. Krek je z bolgarskim gradbenim ministrom Vazilijem in guvernerjem korporativne kmetijske banke Todorovom obiskal samostan v Rili ter druge glavne gospodarske in socialne ustanove in podjetja.

z Italijo

Na Bledu v hotelu „Toplice“ so se zbrali zastopniki naše italijanske tekstilne industrije ter razpravljali o uvozu bombažne preje. — V Beogradu pa je posebna italijanska delegacija razpravljala o možnostih izvoza nekaterih kovin iz naše države v Italijo.

z Nemčijo

V Berlinu je bila seja ožjega nemško-jugoslovanskega odbora za ureditev določenih vprašanj glede izmenjave blaga med našo državo in Nemčijo, kakor tudi za ureditev našega trgovinskega prometa s kraji, katere je Nemčija zasedla. — Založba Adolf Luser na Dunaju in v Lipskem je izdala v lepi obliki zbirko slovenskih novel v nemškem prevodu „Slowenische Novellen“, kakor sta jih preskrbeli gospoda dr. Franc Hille in Stanislav Hafner, predstavnik nemških kulturnih teženj v Beogradu in v Ljubljani. Knjiga obsega 252 strani ter je izredno okusno izdelana. Vinjeta na ovitku je lesorez Mihe Maleša, kakor tudi vinjeta Slovenke v avbi na platnicah. Hrbet platnic je okrašen z ornamentom Maksima Gasparija, ki predstavlja stilizirano srce, nagelj in slovenske cvetove. Obsega pa naslednje prevode: Ivana Cankarja, ki začenja zbirko, predstavlja črtica Šestica, ki prisrčno kaže tujcem ljubezen velikega Slovenca do matere, obenem pa globino Cankarja — psihologa. Finžgar je zastopan s starejšo črtico Nad petelina, dasi bi gotovo boljše predstavljala kakšna kmečka novela (Naš vsakdanji kruh itd.), ki pa so seveda predolge za tak izbor. Meško ima črtico Pravica starega Matije. Iz Bevka je vzeta njegova noveljša novelica Bajtar Mihale iz Doma in sveta 1936. Juš Kozak je predstavljen s polnobarvno Bohinjsko pastoralo, Prežihov Voranc pa z Bojem na Požitravnikih, ki je gotovo ena njegovih najboljših, pa seveda tudi najbolj materialističnih novel. Ti pisatelji torej v nemškem izboru predstavljajo slovensko moderno pripovedništvo.

s Francijo

Za francoski narodni praznik 14. julija je bila na beograjskem vojaškem pokopališču žalna slovesnost za padle francoske vojake. Pred spomenikom padlih francoskih vojakov je opravil mrtvaške molitve župnik župnije Blažene device Marije p. Belar. Pri slovesnosti je bil navzoč francoski poslanik na našem dvoru g. Brugere z vsem osebjem poslaništva. — Generalni konzul Francije g. Remérand je povodom praznika 14. julija v spremstvu g. Lacroixa, ravnatelja francoskega instituta v Ljubljani, položil v nedeljo ob 10 venec pred spomenik neznanega vojaka Napoleonove armade. Tej slovesnosti so prisostvovali: g. dr. Sušnik, načelnik prosvetnega oddelka banske uprave kot zastopnik bana, g. general Janež, zastopajoč komandanta Dravske divizije, z delegacijo oficirjev garnizije in g. direktor Jančigaj za g. župana ljubljanskega. Skupina iz krogov franc. instituta in društva prijateljev Francije je ob tej priliki obdajala spomenik.

Naši vajenci

Slovenski pregovor pravi: „Kar se Janezek nauči, to pa Janez zna.“ S tem hočemo povedati to, da kar se človek v svoji mladosti nauči, to mu ostane za poznejše življenje, oziroma to zna. Zato je zelo važno, kako narod vzgaja svojo mladino, ker kako si mladino vzgojimo, takšno jo potem imamo. Ni brez pomena, če jo vzgajamo tako kot to zahtevajo krščanska načela, ali pa jo prepustimo našemu nasprotniku, da jo on vzame v svoje roke in vodi ter izoblikuje po svoje.

Tudi naš obrtniški stan ima svojo mladino, ki se pripravlja za svoj poklic, da se bodo kot bodoči mojstri uveljavljali v svoji obrti. Od tega, kako se sedaj postopa in ravna z vajenci, obrtniškim naraščajem, je precej odvisno, kakšni bodo ti, ko bodo postali mojstri. Pa tudi to je važno, s kakšno družbo hodijo in kdo jim izoblikuje njihovo notranjost, kako se jim podaja gledanje na življenje, na njegove težkoče in na reševanje raznih problemov človeške družbe.

Pri nas je življenje vajencev zelo žalostno. Prepuščeni so sami sebi in ni nikogar, ki bi se zanimal za nje, razen mojstrov, ki pa gledajo samo na to, da dobijo iz ubogega vajenca čimveč koristnega za sebe, dobrobit njihovih učencev pa jim je, vsaj večinoma, zelo malo na srcu. Čas bi bil, da se vendar enkrat tudi pri nas začne zanimanje za nje in se jim pomaga do boljšega življenja. Mnogo mojstrov je, ki ravnaajo z vajenci zelo slabo. Vajenec mora biti hlapec in dekla. V mnogih in mnogih mestih mora opravljati dela, ki nikakor ne spadajo v izučitev obrti, v kateri naj se usposobi. Posebno na deželi delajo vse drugo, a skoro najmanj se učijo svoje obrti. Postopanje z njimi je dostikrat sramotno in nevredno človeka. Pošilja se ga povsod in vedno mora biti pripravljen, da se nad njim znese mojster ali pa celo pomočniki. Vstajati mora zelo zgodaj, večer pa dela dolgo v noč, posebno še v zimskem času. Razumljivo, da pri takšnem stanju vajenec ne more biti dobrega zdravlja. Dostikrat tudi hrana ni zadostna in

tako so posledice v razvoju telesa in v zdravju. Opravljati morajo dostikrat težka in težaška dela ter so tako res do skrajnosti izrabljeni. O tem, da bi dobili kako nagrado ali majhno mesečno plačo po 1 letu izučitve, kar jim po zakonu pripada, pa ni govora. Tudi izpolnjevanje verskih dolžnosti ni dano v mnogih slučajih, ker mu mojster še ob nedeljah, ko je za vsakega človeka ta dan posvečen Bogu in počitku, ne da miru. To se pa dogaja predvsem v večjih krajih in mestih. Tako se vajenci navadijo na zanemarjanje verskih dolžnosti, postanejo versko mlačni in od tega je zelo kratka pot, do postanejo potem veri sovražni in njeni nasprotniki. V takem stanju jih potem lahko nasprotniki dobijo za svoje nazore. Da je tako, smo si deloma sami krivi, ker pri nas ni toliko idealizma, da bi se zavzeli za mladino in ji pomagali v njenem boju v življenju, ampak jo prepuščamo sami sebi in našim nasprotnikom. Mi pa gledamo na vse to, kot da se nas nič ne tiče in ne naredimo ničesar, ko bi se dalo vendar mnogo narediti, pač pa znamo

zmeraj mnogo govoriti, kako in kaj bi se naj naredilo, za delo samo pa ne primemo; če pa gremo na delo, pa gremo bolj iz lastnih interesov za dosego svojih sebičnih namenov. Manj govorjenja, manj sebičnosti pa več smisla za skupnost, za splošen dobrobit vsega našega naroda pa bomo videli, da se dá nekaj narediti. Samo volje je treba in tega dosedaj na žalost ni bilo. Tako tudi pri vajeniškem vprašanju dosedaj nismo ničesar naredili.

Skrajni čas je že, da se tudi pri nas začne z delom. Vzbuditi je treba stanovsko zavednost v kolikor je še ni in začeti z organiziranjem vajencev. Delavska zbornica ima mladinski odsek za zaščito vajencev in dobro bi bilo, da bi ta tudi pri nas v okviru organizacije začel z delom. Ker edino z organizacijo in nesebičnim delom bomo lahko uspešno prišli do boljšega stanja. Če se bo temu vprašanju posvetila prava skrb, gotovo uspeh ne bo izostal.

Glasi iz Slovenske Krajine

S O B O T A

Pravice dijaštva dvoraz. trgovske šole. Ker so nastali dvomi o tem, ali ima dijaštvo v naslovu navedene šole iste pravice kakor dijaštvo državnih dvorazrednih trgovskih šol, zato se starši dijakov, ki že imajo svoje otroke v tej šoli in tudi takih, ki bi radi dali otroke vanjo, obveščajo, da je ministrstvo za trgovino in industrijo podelilo tej šoli pravico javnosti z odlokom št. VI-28.321 z dne 10. avgusta 1939. S tem so dobili dijaki te šole kakor tudi nje absolventi iste pravice, kakor jih imajo dijaki in absolventi državnih dvorazrednih trgovskih šol. Ako so njihovi starši javni nameščenci, dobivajo za otroke, stare več ko 16 let, rodbinsko doklado. Dijaki imajo pravico do znižane vožnje na železnici za obisk šole. Z završnim izpitom oz. izpričevalo o njem imajo dokazilo o popolni izobrazbi za samostojno izvrševanje trgovskega obrata; šola nadomešča tedaj učno dobo in pomočniško zaposlitev v trgovini. Da imajo kvalifikacijo za zaposlitev v trgovskih pisarnah, je samoumevno. Fantje pa imajo tudi pravico do dijaškega roka v vojaški službi, to se pravi, da uživajo ugodnost 9-mesečnega vojaškega službovanja in napredovanja v rezervne podčastnike in častnike, kakor n. pr. dijaki z gimnazijsko maturo. — Ako bi bil kdo še po teh obvestilih v dvomih, naj se blagovoli obrniti pismenim potom na ravnateljstvo dvorazredne trgovske šole v Soboti po informacije, ki jih bo dalo rade volje!

Preteklo nedeljo je bil ustanovljen *pododbor rezervnih častnikov in bojovníkov* za soboški okraj. Udeležba je bila zelo lepa.

Prejšnjo nedeljo se je vršila *ustanovna skupščina Stavbene zadrage*. Že ta ustanovna skupščina je pokazala kako potrebna je bila ustanovitev te zadrage in to ne samo za delavstvo ampak za vse sloje. Namen zadrage je graditi zdrava in cenena stanovanja, ki jih pri nas tako primanjkuje in to še posebno za delavstvo, ker v težkih časih ne zmore visoke najemnine. Želja vsakega človeka je, da pride do svoje lastne strehe in to je tudi razvidno iz tega, da se je prijavilo že v tem kratkem času že kar akordno število članov in vsled tega vabimo še ostalo delavstvo, da se čimprej včlani v tej zadrugi.

Številni naši člani nas sprašujejo, *kako je sedaj z našimi sezonskimi delavci v Franciji*. Zato smo zaprosili preko naše centrale *glavni odbor društva Rdečega križa* za točna pojasnila. Ko bomo dobili ta pojasnila bomo lahko ustregli vsem svojcem teh sezonskih delavcev, kar bomo tudi objavili v časopisu.

Ker je sedaj pot našemu delavstvu v tujino zaprta in ker tudi drugače izseljevanje kvarno vpliva na naš narod, je nujno potrebno, da se izboljšajo delavske razmere doma. V

rokah imamo poročilo, v kako slabih razmerah živijo naši sezonski delavci v Belju. Tudi za to delavstvo bomo storili vse, da se mu ta položaj čimprej izboljša in, da tudi to delavstvo že enkrat pride do svojih pravic.

Po določenih kolektivnih pogodbah stavbinskega delavstva z dne 3. junija 1940. mora stavbinski delavec zaslužiti v M. Soboti in okolici najmanj na uro in to: zidarji po 3 letih od izužitve 5:25 din; zidarji po 3 let po izužitvi 4:50 din, pomožni delavci nad 18 let stari 3:50 din. — S 30. avgustom 1940. se mezdna tarifa za stavbno stroko poviša v vseh razredih in vseh kategorijah za 0:25 din na uro.

Črensovci. Nova sv. maša preteklo nedeljo je privabila ogromno ljudi iz cele Krajine. Tudi duhovščina je bila skoraj polnoštevno zbrana iz obeh dekanatov. Navzoč je bil tudi bogoslovni profesor iz Maribora Dr. Meško, bivši črensovski kaplan. Pridigal je g. Klekl tako globoko, kakor to le on zna. — To nedeljo 21. julija ob dveh popoldne bo imela *streljačka družina* iz Črensovcov in Gornje Bistrice otvoritev letnega strelišča pri srednje bistrickem brodu in prvo streljanje. Vabijo se vsi člani in prijatelji, da se streljanja udeležijo. — Odbor.

Odranci. V četrtek 11. julija je šla 48 letna *Tkalec roj. Radoba Marija* gledat nekša posestva prek Mure. Ženska je odišla peški z domi, 3 vore za tem se je napoto za njov sin z biciklinom. Dojšeo jo je v Starojnovoj vesi i jo naložo na biciklin i pelao kakših 20 korakov. Nato je mati brez reči skočila z biciklina. Pri tom sta oba s sinom spadnola. Ženska se je močno vdarila po glavi i zatogavolo njej je počila mrena. Obrnola se je proti domi. Neki voznik jo je pripelal domo. Okoli 2 popoldne je vmrla. Zapušča moža i šestero dece. — Tak je naše življenje: ne vemo ne vore ne dneva.

Srednja Bistrica. V noči od 3. na 4. julij je naglo vmro v Ljubljani, kde je bio na deli, naš domačin, *Bohne Ivan*. Večer je šo zdrav spat, zajtra so ga pa najšli mrtvoga. Pokojni je dober, miren človek i priljubljen pri sosidaj. Zapušča mlado ženo, mater i sestro. Naj njemi sprosi Marija, štere list je tak rad čte, pri svojem sinu Jezušu nebeski raj, njegove domače pa naj potolaži.

Rogaševci. Ker je tukajšnjega občinskega tajnika Markoča zadela kap in je koncem junija umrl, je bil na zadnji občinski seji — prejšnji teden v torek — izvoljen za novega tajnika *Bertalanč Franc*, posestnik iz Nuskove. Pravijo, da je bilo prosilcev za to službo 5 ali celo 6, od teh 3 iz domače občine in 3 tuji.

Za novomešni dar g. Cigan Ivani iz Gančan, ki bo v daljni Indiji služo prvo sv. mešo, je daruao N.N. 10 din. Bog povrni!

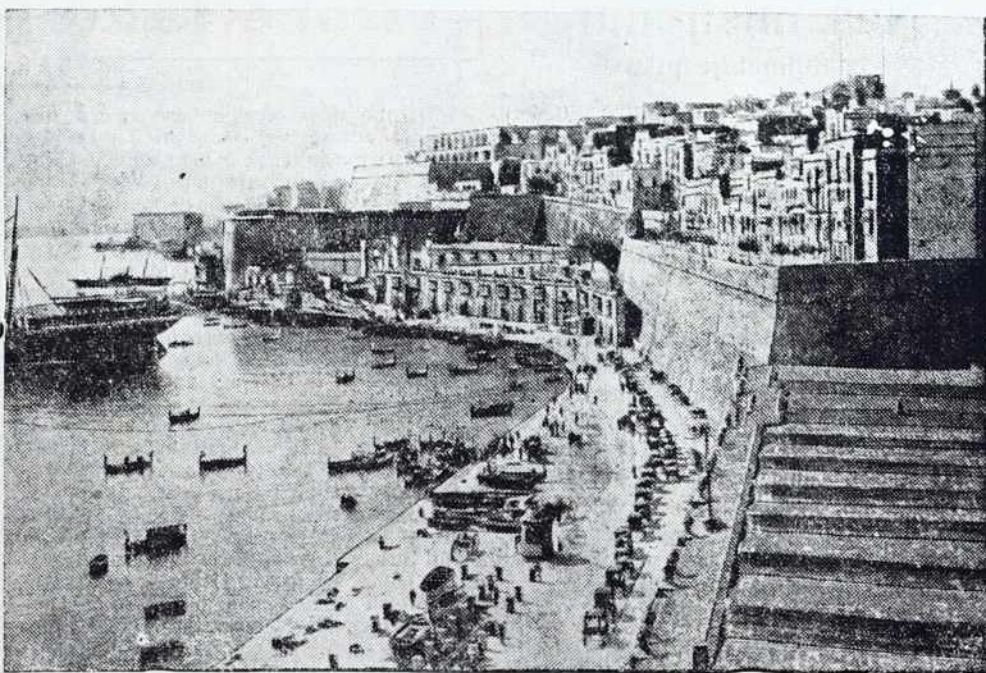
Na podporo Novin je poslal preč. g. Varga Jože, oskrbnik župnije Sv. Jurij 5 din, Horvat Jožef, Mota št. 23. 5 din. Bog povrni!

ni nikakšen parfum, da bi lahko izginila," je radovedno izpraševala sosedka Rezika.

Gospodinja Tončka se je na široko vsedla na stol, si obrisala s predpasnikom usta in začela:

"I tako-le je bilo. Drugače pride gospodična Jelka vsako jutro že ob 7 uri v kuhinjo po toplo vodo za umivanje, v nedeljo pa bolj pozno, ker ji ni treba iti v urad. Danes je pa ni hotelo biti iz sobe. Šla sem k vratom in prisluhnila, pa se v sobi ni nič ganilo. Potem sem pa šla ven in sem videla, da so zavese odgrnjene. Kar prekrizala sem se, tako sem se prestrašila. Kaj neki to pomeni, sem si dejala. Šla sem notri in potrkala. Ker se mi nihče ni oglasil, sem poizkusila na kljuko. Soba je bila odprta, postelja lepo postлана, naše gospodične Jelke — pa nikjer. Nisem vedela, če sem živa ali mrtva in sem zbežala k vam."

Ko je še pripovedovala gospodinja Tončka, je vstopila v kuhinjo sosedka Roža z otrokom v naročju. Moža ima na sezonskem delu, dekletu ji doma pospravila, ona pa hodi od

Otok Malta, v Sredozemskem morju, katerega Italijani zelo pogosto napadajo, da bi od tu pregnali Angleže, ki držijo otok v oblasti od leta 1802. dalje.

Nuskova. Posestnik *Gaber Leopold* je prejšnji četrtek peljal domov voz drv. Med vožnjo pa je hotel stopiti na voz, pri tem pa se je zgodila nesreča: padel je pod voz, tako, da mu je kolo, ki je šlo preko njega, zlomilo desno roko in desno nogo. Ponesli so ga domov in duhovnik, ki je bil takoj poklican, je ponesrečenca sprevidel, nato pa so ga takoj, kakor hitro je mogel avto dospeti, z njim odpeljali v bolnico v Soboti.

Razgled po državi

Potopljeno torpedovsko „Ljubljano“ so dvignili dne 10. julija ter jo prepeljali v varno pristanišče, kjer so jo strokovnjaki natančno pregledali. Ugotovili so, da ladja ni hudo poškodovana in jo bo mogoče z majhnimi stroški popraviti.

V I. draginjski razred je prišeta ljubljanska okolica. S tem je izboljšal njen gospodarski položaj.

Referat za nadzorstvo nad cenami je začel poslovati 15. julija pri naši banki upravi.

Termin jesenske prireditve ljubljanskega velesejma. Ker je vprašanje termina rešeno, bomo imeli v Ljubljani spet našo velesejemsko prireditev in sicer od 31. avgusta do 9. septembra, na kar opozarjamo javnost in zlasti pripravljene razstavljalce pomladanskega velesejma, ki je moral biti odložen.

V Maribor se je srečno vrnil g. duhovni svetnik D. Oberžan, ki je pred 3 meseci odpotoval v Holandijo, da tam obišče slovenske izseljence, med katerimi je pred leti zelo uspešno deloval. V Holandiji je doživel nemški napad, zato je znal dosti povedati o vojnih grozotah.

Huda toča je pretekli petek pustila po Dolenjskem, Belokranjskem in Štajerskem ter drugih delih države. Tudi naši Kraji ni prizanesla. Slaba letina se nam obeta, tako na polju kakor tudi v vinogradih.

Pertoča. Zadnjo nedelo so bili pri nas *vizitator tretjega reda* od Sv. Trojice v Slovenskih goricah p. Henrik Damiš. Dopoldne so nam vsem lepo pridigali, popoldne pa so zlasti članicam tretjega reda, ki so prišle tudi iz sosedne fars, govorili o redu sv. Frančiška za svetne ljudi. Po pridigi popoldne je bila *procesija z Marjinih kipom* do križa ob cesti in nazaj. Ta procesija je pri nas vsako leto na nedeljo, najbližjo godu Škapulirske Marije.

Po več ko 100 letih je v mariborski stolni in župnijski cerkvi bila nova sv. maša, ki jo je v nedeljo 14. julija daroval g. Janko Pajk, sin poslovođe knjigovoznice Cirilove tiskarne. Ob tej slovesnosti je krasno pridigal o poslanstvu duhovnika stolni dekan Dr. Cukala.

„Trboveljski Slavček“ je pel v Celju slovanske pesmi na dvorišču tamošnje vojašnice ob udeležbi okrog 3000 ljudi, v nedeljo 14. julija. Koncert je krasno uspel.

Žrebčarno na Cvenu je uničil strahoten požar, ki je povzročil 150.000 Din škode; 8 žrebcev in 100 žrebet so rešili.

Vsem, ki zidate!

Razna okna za hiše, trgovine in štale, vrata, polke, 2 ledenici za gostilne itd., vse dobro ohranjeno in poceni prodaja
M. SERŠEN, gostilna, Ljutomer

Izvrsten jabolčnik
iz ljutomerskih gor, cena Din 2:25
prodaja
M. SERŠEN, gostilna, Ljutomer

Vajenca
pridnega iz poštene hiše
sprejme
M. Seršen, gostilna Ljutomer

Gospodična Jelka

Naše mesto je prav tako kot so vsa podeželska mesteca: majhno je, da lahko vse hiše in celo kokoši prešteješ in prav ničesar se ne more zgoditi, da ne bi tega vedeli ljudje iz celega mesta. Kaj delaš, jim moraš povedati; kam greš in odkod prideš. Če tega ne storiš je — ogenj v strehi.

Zadnjič se je pri nas nekaj stranskega zgodilo. Tista gospodična Jelka iz gornje ulice, ki je šele eno dobro leto v nekem tukajšnjem uradu, je neke nedelje nenadoma izginila. In sicer dobesedno izginila.

Vsa prestrašena je pribežala tisto nedeljo dopoldne ob 10 uri njena gospodinja Tončka k sosedu Reziki preko ceste. Komaj je izdala iz sebe:

"Gospodična Jelka je — izginila."

"Kaj, kaj, se je zgodilo?" je vpraševala začudena sosedka.

"No, izginila je naša gospodična Jelka kot kafa," je ponovno potrdila gospodinja Tončka.

"Daj no, povej, kako se je to zgodilo? Saj vendar naša gospodična

hiše do hiše in prenaša govore iz ene kuhinje v drugo. Prav vse ve; pravijo, da še to, kar si kdo misli. Slišala je ravno še zadnji konec. „Ha, ha, ha“ se je zasmejala. „Za takšno frkljo si se tako ustrašila! Ali si nora? Kaj ne veš, kam je šla! K fantu! Da, k fantu!“ Potem pa je tiho dodala:

„Ali še ne veste, da rada vidi tistega dolgega fanta od sodnije. Vedno se ji oko zasvetli, kadar ga vidi. Ali je še niste nikoli opazili? In ta gošpod je sedaj na orožnih vajah, ne vem točno, v katerem mestu: v Čakovcu ali v Zagrebu. Nisem si točno zapomnila imena. To pa vem, da ni daleč. Tja je šla, prav gotovo. Tako vama jaz povem.“

Gospodinja Tončka in sosedka Rezika sta jo poslušali z odprtimi ustmi. Tončka je kar nenadoma dejala:

„Veš Roža, kaj takega si pa o svoji gospodični Jelki ne pustim govoriti, to gotovo ni res. Bog ve, kdo si je to izmislil?“

„Kaj, da ni res?“ se je skoro zadržala Roža „čakaj, ti pripeljem priče“, je dejala in že je kot furija odrčala z doječim otrokom skozi vrata.

Gospodinja Tončka in sosedka Rezika sta nemo obsedeli za mizo. Vsaka si je mislila svoje. Kar se vrata hrupno odpro in v kuhinjo vstopi Roža z otrokom, z njo sosedka Jera in Manka in njena hčerka Marjanca.

„No Marjanca, povej, ali je res ali ni, kar sem dejala?“ jo je vprašala Roža.

„Seveda ga rada vidi tista vaša gospodična, onega slokega gospoda od sodnije. Kadar se srečata, postane vedno čisto rdeča. Da in sedaj se je pa pokazalo, da nekaj pleteta skupaj. Zdaj pač ne moreta utajiti. Pa smo to tičko le spregledali!“ je dejala Marjanca z veliko naslodo.

„No, kdo bi si mislil kaj takega o tej gospodični Jelki, ki se tako visoko in „nobel“ drži. Ja, pa saj pravijo, „zunaj huj, notri pa fuj“, je dejala sosedka Jera in počasi kimala z osivelo glavo.

„Jaz pa tako rečem“ se je oglašala sosedka Rezika. „Mislite, da je gospodična Jelka drugačna od nas? Čeprav je od rojstva stopicala po lepem mestnem tlaku in težko hodi po naših blatnih ulicah, vendar je ona ženska

Naš misijonar

iz Kolumbije piše

V Kolumbiji ni zastopstva jugoslovanskih oblasti: nimamo niti enega konzula ne, prav nič! Niti ne vem, kdo (iz kakšne države) ima naročbo varovanja ali zagovora nas Jugoslovancev, h komur naj se zatekamo v slučaju potrebe. Prepričan sem, da domovina ni kriva tega pogreška, ker je mlada in da ga takoj še ne bo mogla popraviti, ker morda misli, da še ni nujno potrebno, ko nima nobene trgovske zveze ali pogodbe s to državo, a vseeno jaz hočem znati, kdo (ker mora biti) zastopa jugoslovansko oblast tu v Kolumbiji. Iskreno prosim, če znate, odpišite mi to. — Glejte, n. pr. Dan-
cev je v Kolumbiji samo 49 in vendar imajo, ne samo ministra poslanca, temveč tudi dva konzula.

Od štirih slovenskih salezijancev, kolikor nas je v tej državi, smo trije v Moskvi: zadnje leto smo imeli neizmerno srečo, da čeprav daleč od ljubega doma, smo vkup bili trije Slovenci, smo se lahko pogovarjali v slovenščini o naši lepi domovini, si delili težave, tolažbo in veselje. Za prave domoljube je gotovo to največja sreča v daljni tujini. Samo g. Anton Hanželič je daleč od nas. On deluje kot prefekt v našem zavodu „Sv. Rok“ v mestu Baranquilla (ima 180 tisoč prebiv.), katero leži okoli 700 km. na severu od tukaj, tam na atlantski obali. Je marljiv duhovnik; vsi, ki so ga kedaj poznali, ga kar občudujejo. V tistem zavodu je mnogo dela, a res ogromno pa v cerkvi, ker je poleg tega še župnik in tista župnija ima več kot 40.000 duš. Njegovo apostolsko delo je še vedno v tem drugem oziru, ker tisto ljudstvo je zelo zanikarno, nebržno v verskem smislu: večinoma so ljudje svobodomislici, je precej komunistov in mnogo prostozidarjev. Skoraj polovica jih je, ki niti ne vedo, niti se ne brigajo, če so krščeni ali ne. Nравnost je na zelo nizki stopnji. Radi jako vročega podnebja mislim, ali ne vem zakaj, je mnogo nagote. Mogoče je na svetu izmed najbolj kozmopolitičnih mest: je mnogo Judov, Turkov, zamorcev, itd. Razen redovniških duhovnikov, je samo 10 drugih. Pred štirimi leti je dobilo mesto škofa, to leto je pa umrl škof, katerega sicer tudi niso mogli vzdrževati; odslej naprej ne bodo imeli več škofa. — G. Hanželič, pravi apostol tega mesta, je doma iz Verzeja, se je učil v Jugoslaviji, bogoslovje je pa končal v Turinu (Italija) kjer je l. 1932. pel novo mašo. Septembra istega leta je prispel v Kolumbijo, na velikansko polje svojega apostolata. Samo enkrat je prišel sem v notranjščino, v središče Kolumbije, decembra 1936. Tedaj sva se videla, a kmalu potem se je vrnil. Drugi Slovenec je g. Jakob Grudnik, doma iz Celja. Učil se je v Verzeju in Mariboru. Postal salezijanec l. 1936, namreč zaobljube je izvršil na Radni. Je prišel sem septembra l. 1937. To leto je končal tretji modroslovski razred. Sedaj pa, samo

prav kakor so vse druge, saj ima tudi ona srce kot me. Zakaj bi ne imela fanta, zakaj bi ne šla za njim, da se malo pogovori? Navsezadnje je šla podnevi in bo že gotovo tudi danes zvečer doma.“

„Kaj, ti držiš z njo? — Te je mar podkupila?“ so planile vse hkrati nad njo, da se niti braniti ni mogla.

Ko je prišel večerni vlak, se je z njim pripeljala nič hudega sluteča gospodična Jelka. Komaj je stopila v ulico, v kateri stanuje, že je videla same rogajoče se obraze. Postaljo ji je nerodno, pospešila je korak proti svojemu stanovanju.

„Zakaj se mi pa muzajo te ženske?“ je hitro vprašala po pozdravu gospodinjo Tončko tako, da se ta še čuditi ni imela časa.

„Zakaj“, je odvrnila gospodinja Tončka „zato, ker ste tako nenadoma izginili in ste mislili, da ne bo nihče vedel, da ste šli k svojemu fantu, pa smo le izvedeli. — Jaj, v kakih skrbeh sem bila, ko vas ni bilo nikjer, pa so me druge potolažile in razložile. Kaj me pa gledate tako debelo, kaj vam morda ne smem povedati resnice?“

* Gobe tako pripravljamo *

ZALAR MARIJA

Gobe so jako priljubljena jed in so tudi dobre in zdrave Vse, kar pride v želodec naravnost iz zemlje, je najbolj zdravo. Gobe pa rastejo v gozdu, zato nam pa še posebno dišijo. So nasitna jed. Gobe pečemo, kuhamo, pražimo in sušimo za zimo ter v jesih ohranimo ali konzerviramo. Naše znane gobe so: jurček, lisice, sirotice, mavrahi, medvedove tace ali rumena griva, rjavi ježek, navadni kukman ali šampinjon, ki je najdragocenejša goba na mizi. Za našo mizo je najbolj znan zelo dober jurček ali užiten goban, ter tudi le tega sušimo in hranimo za zimo v jesih za garniranje pečenke. Gobe so pa težko prebavne. Zato jih radi mešamo z rižem, krompirjem, kašo. Je še več gob, katere uživamo, a so le res iste gobe pod različnimi imeni kakor: možek ali kozji par, keljci, jelenovka, sirovka, maslenka, sivka, karželj, pečenka. Gobe rastejo od junija do oktobra, najraje po dežju. Strupeno gobo poznaš po tem, da odtrgana izpremeni barvo. Užlta goba, ki raste v bližini ali poleg strupenih gob, se rada navzame strupa, da je večkrat nevarna. Pa tudi stare gobe so zelo škodljive in strupene. Črvice so pa itak gnusne. Črvi se čez noč razmnože, zato gobe takoj nareži na lističe, pa čakajo sveže par dni. Ne smeš jih pa pred uporabo popariti, ker s tem izgube svoje fine snovi. Le one gobe, ki imajo neki zopern duh, kot lisčke in medvedove tace lahko popariš, a s tem uničiš mnogo redilnih snovi. Perij jih v mrzli vodi, da ostanejo lepe trde. V mavrahih so rade neke male živalice, zato mavrahe poparimo. Če imaš slabo prebavo, jih pa dobro prekuhaj, preden jih daš v riž ali kašo. Če je kožica grenka, jo olup. Sirotice imajo zelo spolzko kožico, a je prav dobra in je ni treba lupiti, čeprav je črna. To je njena barva, ne gnoloba. Drugače pa so gobe bolj trdo pripravljene boljše, kot mehke, ki so bolj brez duha, brez okusa. Pogrejte gobe skvarljivo želodec, so še bolj neprebavne.

Gobova juha. Narezane na lističe, jih kuhaj v slanem krompirju. V frigaš daj čebulo, česen, sesekljani peteršilj, a šele, ko je moka na masti že zarumenela. Potem zaroščaj gobovo juho, okisaj, oporaj, prevri, malo osoli, nekoliko mleka ali smetane vmes, pa je gobova juha gotova.

Pražene gobe vržeš na vročo mast in jih konečno potrosiš z moko, a prav malo, le toliko, da jih opraviš, potem osoliš, oporaj. Na masti pa, preden vložiš gobe, prepraži čebulo, česen, peteršilj. Lahko jih nekoliko okisaš ali s smetano ali z enim surovim jajcem zmešaš.

V krompirjevo juho gobe stresemo narezane, prepražene, ali pa jih kar vmes kuhamo. Če kuhamo gobovo kašo, skuhamo vsako posebej, potem zmešamo, nazadnje zabelimo. Lahko je gosta ali redka.

Sijajni uspehi

Dne 29. maja t. l. se je vršil v Ljubljani občni zbor Vzajemne zavarovalnice. Na zboru so bila podana poročila o enoletnem delu tega velikega slovenskega zavoda na vseh poljih zavarovanja iz podanih poročil je razvidno, da je zavarovalnica dosegla v preteklem poslovnem letu zelo lepe uspehe. Poglejmo nekaj števil, ki neizpodbitno pričajo o uspehih.

V življenjskem oddelku je bilo sklenjenih za 102.130.018 dinarjev zavarovanj, kar znese povprečno dnevno 283.361 Din. V istem času je zavarovalnica v tem oddelku izplačala za 57.721.065 dinarjev zavarovalnin. Koncem preteklega leta je bilo 39.483 življenjskih zavarovanj z zavarovalno glavico 317.479.450 Din. — Požarnih polic je bilo lani izdanih 16.022, ali vsak dan povprečno 44 polic. —

Bog ve, na kakšno polje ga bo poslala pokorščina za tri leta učiteljevanja. Samo to vem, da najbrž koncem tega leta se bo razpršila tukajšnja vesela slovenska kolonija. Žal! Ampak „fiat voluntas Dei“. Ignacij Kreslin

„Kaj, kaj ste dejali?“ — je komaj izdavila Jelka. „Jaz, da sem bila pri fantu. Kakšnem fantu, kje?“ — In oči je tako na široko odprla, da je mislila gospodinje, da ji bodo izpadle.

„Ah, ah, tako so rekle“ je začela mencati gospodinjo.

„Kdo je rekel, kaj je rekel?“ je vpraševala Jelka.

„Sosedova Marjanca, da ste bili pri tistem gospodu od sodnije, ki je na orožnih vajah, ne vem, v katerem mestu“ je odvrnila Tončka.

„Ha, ha, ha“ se je od srca nasmejala gospodična Jelka. No, ta je pa lepa. Veste kje sem bila, če ste tako radovedni? Doma sem bila, na svojem domu. Ponoči sem se vzbudila in se spomnila, da ima moja prijateljica Ela god, a darilo, ki sem ga pripravila za njo, sem doma pozabila. Zato sem sklenila, da grem ponj s prvim vlakom. Vas nisem hotela buditi, ker ste spali, listek sem pa pozabila napisati. Pa saj sem dovolj velika, da ne izgubim in pridem itak še danes domov, sem si mislila. Da pa mora cela naša ulica vedeti, kam grem, tega pa nisem vedela. Pri nas kaj ta-

Prav fina jed je riž z gobami. Gobe nareži v lističe, prepraži na masti, čebuli, peteršilju, potem stresi riž na prepražene gobe, zmešaj, osoli, zalij s krompirjem, da krop stoji dva prsta nad rižem, pusti, da se na štedilnikovi cevi pokuha vsa voda, da bo gosta jed. Če je riž še trd, dolij kropa, a mešati zdaj ne smeš. Ko je že riž mehek, vsa voda pokuhana, zmešaj rahlo, ter daš s solato za večerjo na mizo. Preden si prvič zalila, zmešaj gobe z rižem, da dobi riž pri varenju okus po gobah. Gobe se pa morajo preje prepražiti, drugače niso mehke, za to jed pa je potrebno, da so mehke, drugače riž ne dobi okusa po gobah. V to jed spada tudi pol ali cel svež narezan paradižnik, ko si gobe pražila.

Gobe v kislu. S temi se garnira pečenka v zimi. Za kisle gobice so najlepše male trde, lepe gobice. Mi dajemo v kozarčke le jurčke. — Lepo jih osnaži. Skuhaj močen jesiš s polovico vode, osoli, cel poper, par klinčkov, to je dišava. Vrzi gobice v ta krop ter jih kuhaj 3—5 minut. Ohlajene trdo naloži v kozarec, polij z močnim, kuhanim, osoljenim jesišom, a le hladnega polij na gobice. Dišave pokuhaj, iste kot prvič, v jesiš za v kozarec ne mešaj vode. Na vrh jesiša nalij finega oljčnega olja in zaveži s pergamentom.

Sušene gobe. Dokler ne šumljajo v roki, ko jih pretrseš, niso dovolj suhe. Ko so že posušene na soncu, jih daj še v ohlajeno štedilnikovo cev, da se še res dobro presuše. A zelo pazi, ker če je le nekoliko preveč topla peč, se takoj požgejo in potem niso več dobre. Vse je skvarjeno. V soparo kuhinje jih ne nosi, ker vlagu potegnejo v par urah. Tudi jih shrani v zelo suhem, zračnem prostoru, ker rade splenijo. Kako suhe gobe pripraviš, da bodo kot sveže, o tem se pogovorimo v zimi. Je poseben recept za take gobe.

Gobe v omaki. Praži jih, kot zgoraj povedano, potrosi z moko, okisaj z limoninim sokom, zalij s krompirjem, daj malo kisle smetane vmes, pa imaš gobovo omako. Zraven daš krompir, rezance, makarone, riž ali polento. Vse je dobro. Po tej jedi pa črešnjev kompot, to so črešnje v vodi skuhanne in prav malo osladkane, ter mrzle na mizo postavljene. Pa čudno, da tega finega kompota kmetje ne delajo, ne poznajo, ne cenijo. Kuhane črešnje so zares dobre zlasti starim ljudem jih vsi kuhajte za ježo, so bolj prebavne in mehke. Konečno pripomnim, da se zrežljane gobice dajo v vsako faširano meso, se dajo v kolerabice kot nadev, pa v pečene ptice kot nadev. Zelo izpolnijo obliko in okus mesa. Imenitni so govori zrezki v mešanici razne zelenjave. Toliko znanja o gobah zadostuje za naše kuhinje. Vse drugo so nepotrebne kaprice.

K gobam so zelo dobri ali najboljša priloga ajdovi žganci.

Veseli mine

Pšenični klas na njivi pokimava, v večernem vetru nija s polno glavjo, se ziblje zdaj na levo, zdaj na pravo, z večerno sapico se poigrava.

Nastane burja, drevje pokorava, blisk in grom na nebu da svetljava, debela toča vsuje se v naravo — potolče vse — strnišče v vodi plava.

— : —

Mladost, življenja cvet, mi je sijala, presrečne dni z radostjo okrasila, življenje v svetli luči pokazala.

Presrečnih dni mi nit je odtrgnila, mladostne dni s solzami prepojila, nesreča — smrt očeta je pobrala...

Ivan Krampač

BREZPLAČNO dobijo novi naročniki, ki naročijo naš osrednji slovenski kmetijski strokovni list „Ora č“ za II. polletje 1940., tudi vse one številke iz prvega polletja, kolikor jih je še na razpolago. „Ora č“ stane od konca letošnjega leta samo 10.— din in se naroča pri: Upravi lista „Ora č“, Ljubljana, Tyrševa cesta 38. Še danes ga po dopisnici naročite!

CENE

živine in kmet. pridelkov v okraju Lendava

Biki I. vrste 8, II. 6—7, telice I. vrste 7—7.50, II. 6, krave I. vrste 5, II. 4—4.50, teleta I. vrste 7—8, II. 6—6.50, prašiči: pršutarji 8—10 din za kg žive teže. — Goveje meso I. vrste prednji del 13 din, zadnji del 15 din, II. vrste prednji del 11 din, zadnji del 13 din, svinjina 15—17 din, slanina 19 din, svinjska mast 21 din, surove kože: goveje 12 din, telečje 20 din kg. — Pšenica 227 din, ječmen 250 din, žito 180 din, oves 225 din, koruza 170—172 din, grah 450—500 din, moka: pšenična do 475 din, koruzna 225 din, ajdova 400 din za 100 kg.

PENEZ

London 1 funt 168—211 Din Newyork 100 dol. 4424—5520 Nemška marka 14.30

Pošta

Gaber Franc, Serdica. Petkovšek Emiliji smo poslali liste, zdaj eden čas ne pošilamo, dokeč se razmere v Franciji ne uredijo. Prša Agneza, Dolgovške gorice št. 212. V Franciji vam je ostalo 22.50 din, liste vam pošilamo od 19. maja. Naročnina je tak plačana še naprej i neste za zdaj nikaj dužni. Škaper Treza, Dolič 13. Fartek Jožefi je ostalo od naročnine, plačane na posamezni naslov 5.25 din i v Franciji 34 din, skupno 39.25 din. To njemi vračunajte.

Radi velike zaloge manufakturnega in specerijskega blaga prodajam še vedno po nizkih cenah, ter imam na zalogi Radensko in Petajnsko Slatino po Din. 2.50 za 14 dl. steklenico. Pri večjem odjemu popust.

Se prnorocha
FERDO HORVAT
trgovina z meš. blagom
BOGOJINA

Kupim dobro ohranjeno žensko kolo
BELTINCI št. 46

Cena oglasov:

Cela stran 800 Din, pol strani 400 Din
Mali oglas 15 Din
Poslano med tekstom vsaka beseda 2 Din

Žitne rožičke (ali stari krüh)

kupim po najvišji ceni.

ALBIN SAGADIN
TRGOVEC, BELTINCI

kega ni v navadi“ — je dejala gospodična Jelka.

Da bi bili videli obraze, ki so jih naredile ženske, ko jim je gospodinja Tončka povedala, kaj je rekla gospodična Jelka, jih prav gotovo ne bi pozabili do konca življenja!

Hana

Novomašnikova mati

Imela je že deset otrok in čakala je enajstega. Bogate sosedje z nobenim ali z malo otroki so jo močno zasmehovale. Celo nevesta se je iz nje norčevala.

Takrat je materina žalost dosegla višek. Bilo je vročega poletnega dne. Z nevesto sta brali travo, nedaleč od Mure. Mati se je odločila za obupno dejanje.

„Grem nekoliko v vodo, da se ohladim!“ je pojasnjevala začuden nevesti.

„Pazite, da se vam kaj ne zgodi.“ Bila je v vodi že do kolena. Ravno kar se je hotela pognati vzdolž v vodo, ko začuje čudovito lepo petje na bregu.

Ozre se in zagleda blesteče belo ptico, glava in peroti kot bi bile pozlačene.

Milo petje jo privabi na breg. Kako krotka je ptica: čisto počasi skaklja po visoki travi, vedno dalje od brega. Mati ji vedno bolj veselo sledi.

Že sta se popolnoma oddaljili od grozeče šumeče vode. Ptica se je ustavila. Mati bi jo rada ujela, ali ptica je nenadoma izginila.

Odmev petja pa je v materi še dalje odmeval. In ko so jo najbolj dražili, takrat je prislunila tej čudoviti melodiji in pogumno kljubovala.

Leta so tekla, petnajst jih je preteklo. Najstarejši sin je šole končal in prvo mašo pel. Najmlajša hčerka, tista, ki bi skoraj skupno z materjo morala umreti, je novomašniku nosila križ.

Mogočno je ta dan plapolala belorumena zastava s cerkvenega zvonika. Ob pogledu nanjo se je mati spomnila rešilne zlatobebe ptice. In je od veselja jokala.